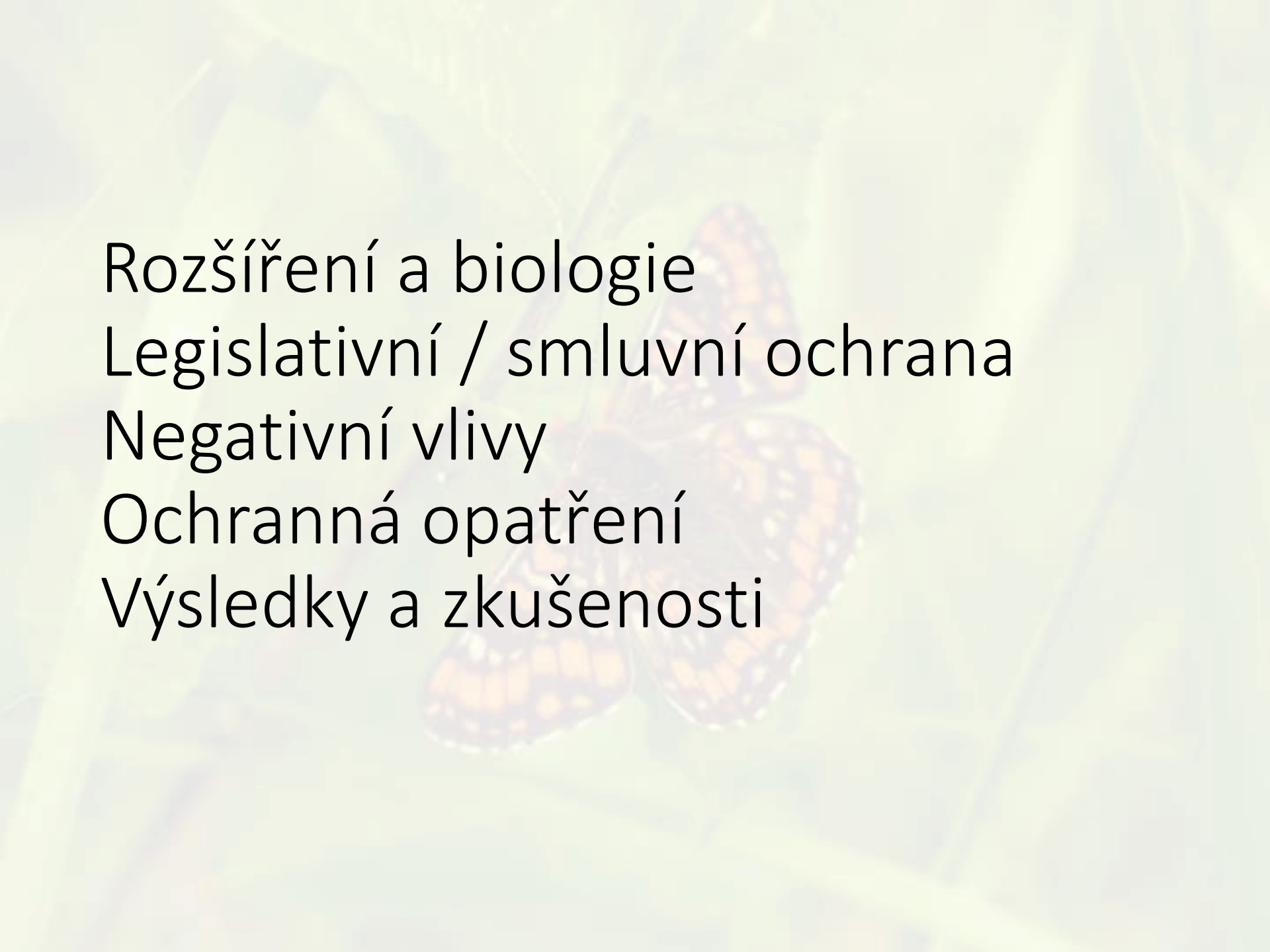

Záchrana hnědáka osikového (*Euphydryas maturna*) ve Švédsku

Pavel Bína

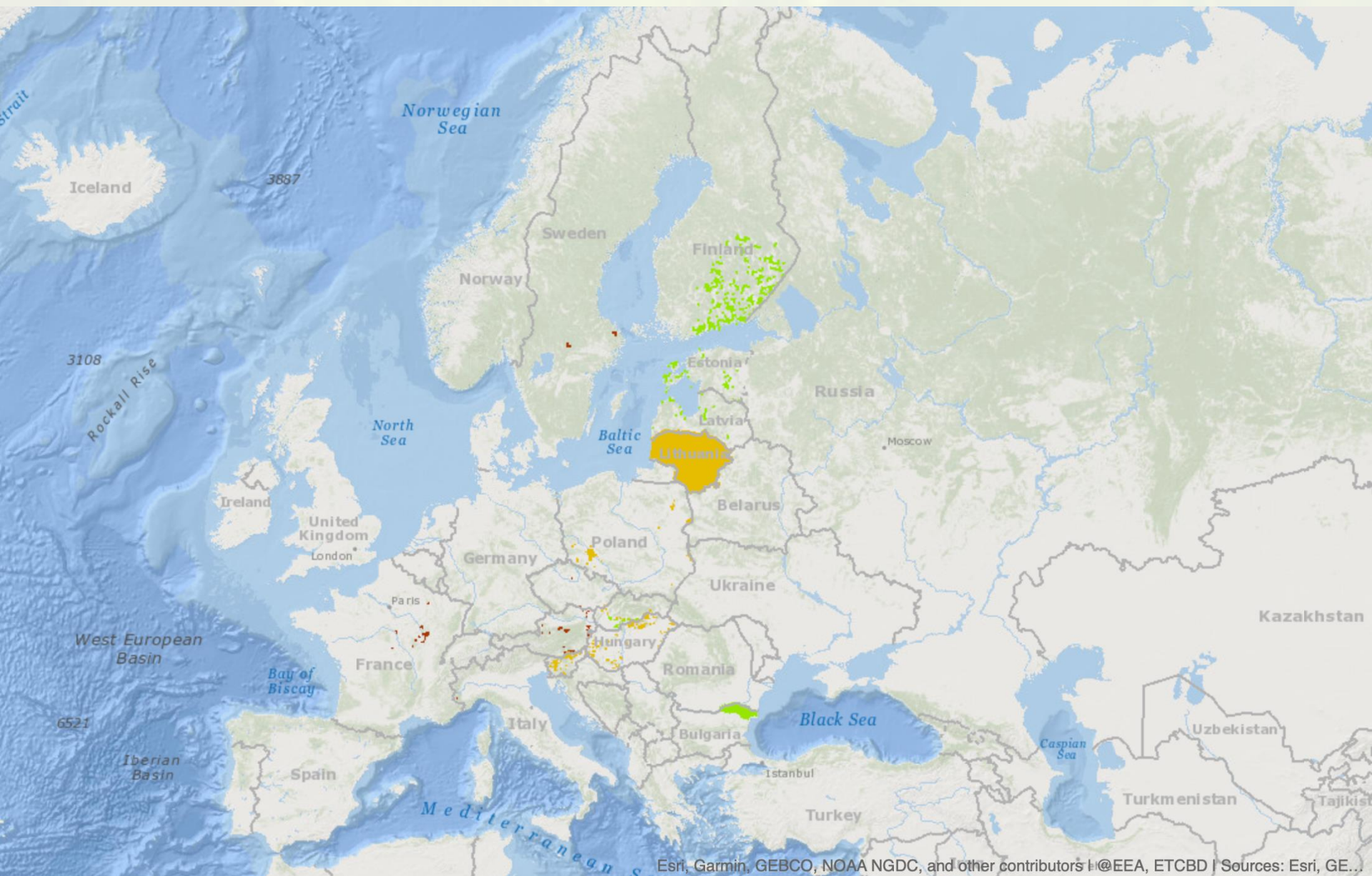
ArtDatabanken (Swedish Species Information Centre),
SLU (Swedish University of Agricultural Sciences), Uppsala, Švédsko

Rozšíření a biologie
Legislativní / smluvní ochrana
Negativní vlivy
Ochranná opatření
Výsledky a zkušenosti

A butterfly with orange and black wings is perched on a green leaf. The background is a soft-focus image of green foliage.

Rozšíření a biologie
Legislativní / smluvní ochrana
Negativní vlivy
Ochranná opatření
Výsledky a zkušenosti

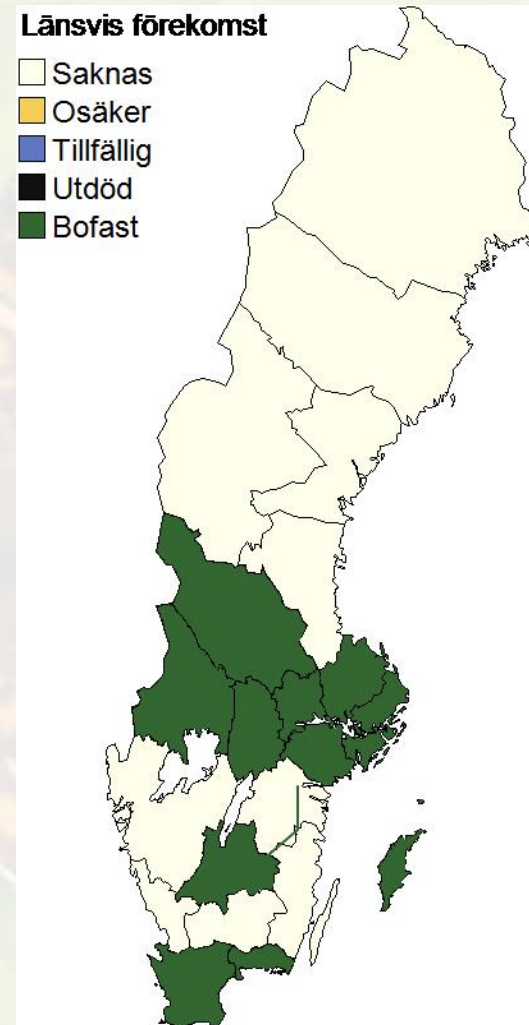

Esri, Garmin, GEBCO, NOAA NGDC, and other contributors | ©EEA, ETCBD | Sources: Esri, GE...

Report under the Article 17 of the Habitats Directive Period 2007-2012 (EEA 2013)

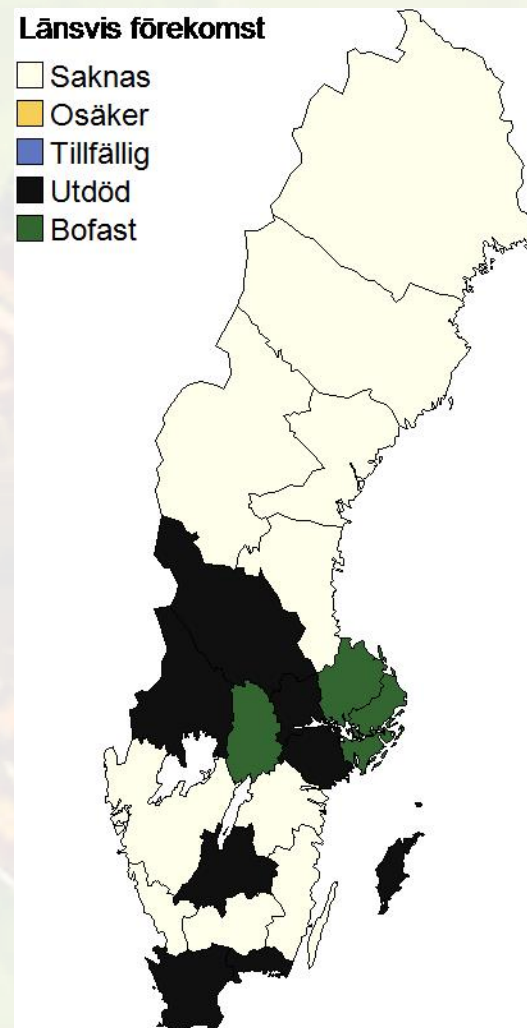
<http://art17.eionet.europa.eu>

- Konec 19. a první polovina 20. st.
 - Jižní část
 - Střední část
 - Cca 33 čtverců 10 x 10 km (Eliasson 1995)

<http://artfakta.artdatabanken.se>

- Vymizel z cca 80 % území
 - Jižní část
 - Skåne, Blekinge, Jönköping (Småland), Gotland
 - Střední část
 - Värmland, Dalarna, Västmanland, Södermanland

<http://artfakta.artdatabanken.se>

- Recentní výskyt

- Střední část
- 7 čtverců

- Kraj Uppsala / Stockholm

- Kraj Örebro

<http://artfakta.artdatabanken.se>

A butterfly with orange and black wings is perched on a green leaf. The background is a soft-focus image of green foliage.

Rozšíření a **biologie**

Legislativní / smluvní ochrana

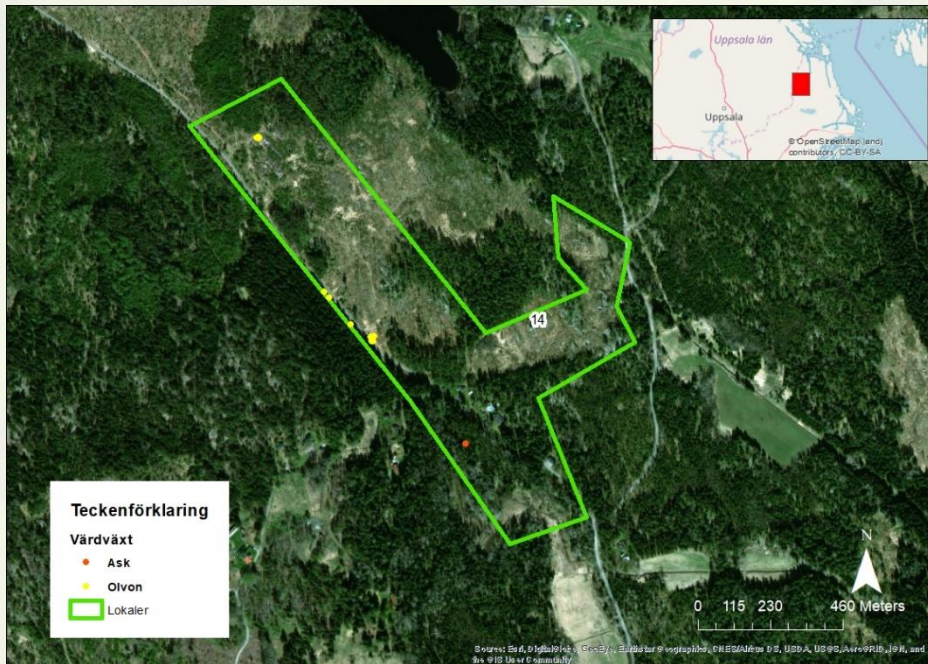
Negativní vlivy

Ochranná opatření

Výsledky a zkušenosti

Housenčí hnízdo na kalině obecné *Viburnum opulus*

- Kalina obecná *Viburnum opulus*
 - Hlavní živná rostlina na některých lokalitách
 - Až 60 % z celkového počtu hnízd
 - Örebro 25–50 %
 - Uppsala / Stock 5–60 %

- Delší vývojový cyklus
 - 1–4 roky
 - Uppsala / Stock
 - Cca 50 % housenek jednoletý
 - Zbytek dvou až čtyřletý (nejčastěji dvouletý)
- Örebro
 - Převažuje dvou až čtyřletý

Housenčí kolonie na jasanu ztepilém *Fraxinus excelsior*,
konec srpna

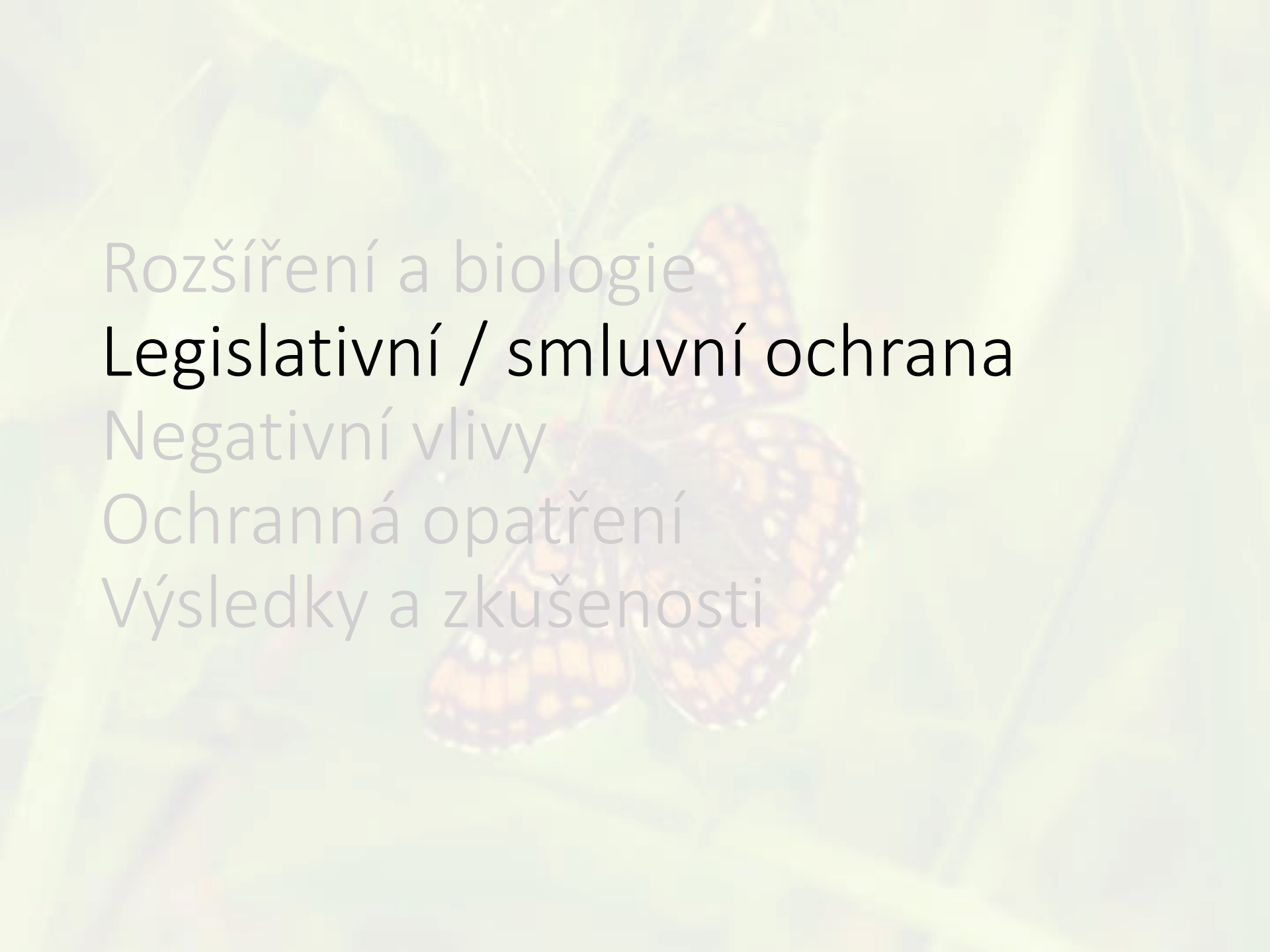
Houseňčí hnízdo na jasanu ztepilém *Fraxinus excelsior*, konec srpna

Jarní žír solitérních housenek, jasan ztepilý *Fraxinus excelsior*

Jarní žír solitérních housenek, kalina obecná *Viburnum opulus* a vrba jíva *Salix caprea*

A butterfly with orange and black wings is perched on a green leaf. The background is a soft-focus image of green foliage.

Rozšíření a biologie

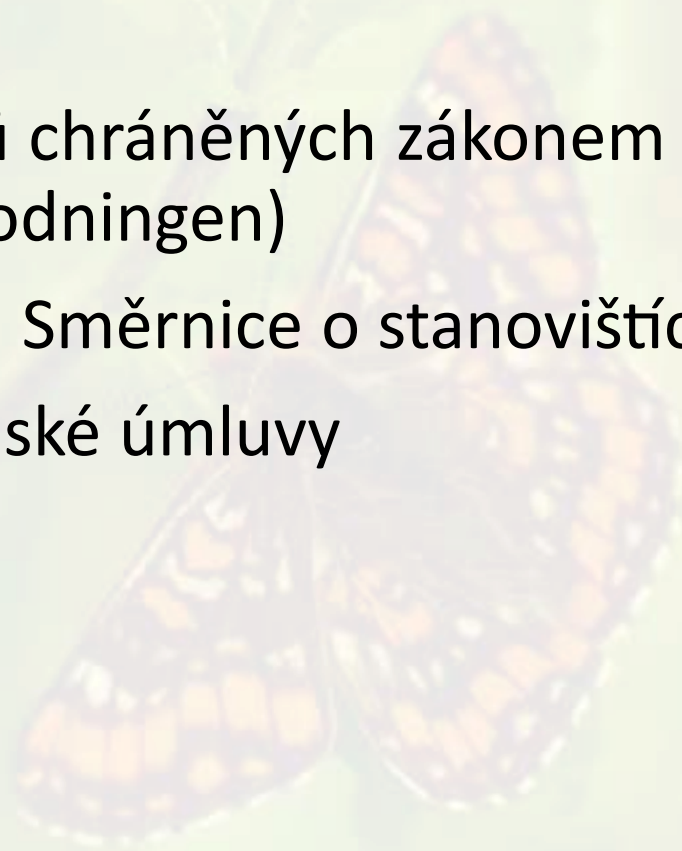
Legislativní / smluvní ochrana

Negativní vlivy

Ochranná opatření

Výsledky a zkušenosti

- Seznam druhů chráněných zákonem (Artskyddsförordningen)
- Příloha II. a IV. Směrnice o stanovištích
- Příloha II Bernské úmluvy

- Červený seznam
 - 2000 Kriticky ohrožený (CR)
 - 2005, 2010, 2015 Ohrožený (EN)

Rödlistade arter i Sverige 2000

The 2000 Red List of Swedish Species

Ulf Gärdenfors ed.

Rödlistade arter i Sverige 2005

The 2005 Red List of Swedish Species

Ulf Gärdenfors ed.

Rödlistade arter i Sverige 2010

The 2010 Red List of Swedish Species

Ulf Gärdenfors ed.

Rödlistade arter i Sverige 2015

- Záchranný program
 - Schválén 2007
 - Dvakrát prodloužen (2011, 2016)

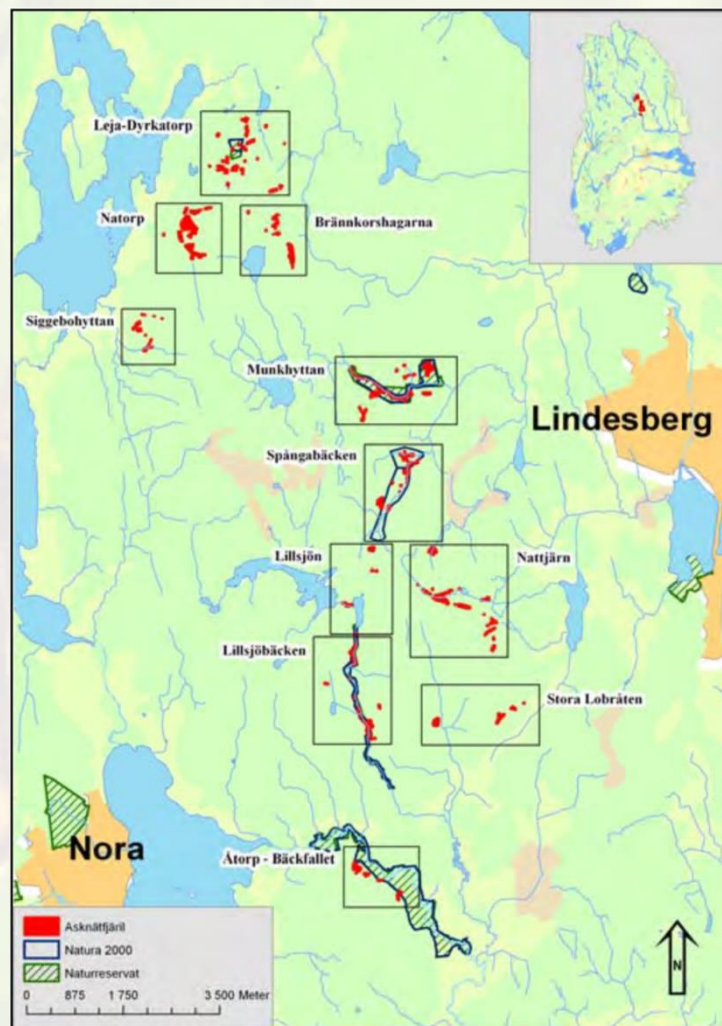
Åtgärdsprogram för
asknätfjäril
2007–2011

(Euphydryas maturna)

RAPPORT 5858 • AUGUSTI 2008

- Vyhlášení rezervace
- Vyhlášení EVL (N2000)

- Smlouva o ochraně přírody
 - Mimo chráněná území
 - Stanovení podmínek / závazků na dané území
 - Jednorázová kompenzace vlastníkovi
 - Max 50 let

Naturvårdsavtal

PARTER	Hargs Bruk AB (org.nr: 556163-4162) Nedan kallad fastighetsägaren Harg 401 742 95 Hargshamn Tel: 0173-887 70 Ägare av fastigheten Östhammar Malsättra 5:1, Uppsala län
	STATEN genom Länsstyrelsen i Uppsala län (org.nr: 202100-2254) 751 86 Uppsala 010-22 33 000

Mellan ovanstående parter träffas följande avtal:

BAKGRUND	Den berörda marken består av tre hyggen där den starkt hotade asknätfjärilen upptäcktes 2013 och har följts sedan dess. Asknätfjärilens larver är beroende av ask eller olvon för sin överlevnad och fjärilen kräver även vindskyddade och solexponerade områden. Samtidigt behöver larver mark med inslag av skogstry och kovalarter som är värdväxter för larven under vårperiod. Arten behöver också fuktiga marker för att trivas, områden med konstant markfuktighet men utan risk för översvämning. Mindre, solbelysta men fuktiga hyggen som erbjuder skydd mot vind med inslag av ask kan därför vara värdefulla habitat för arten. Problemet med hyggen är att de snabbt omplanteras efter avverkning vilket gör att asknätfjärilen kommer försvinna när de planterade träden växer upp och konkurrerar ut asken. Områden där asknätfjärilen har påträffats behöver därför hållas öppna för att öka populationens chans till överlevnad. De berörda hyggerna har på sina ställen goda inslag av ask, men för att asknätfjärilen ska förslitta trivas på lång sikt behöver ett flertal askar friställas från sly och vid behov från planterade granar och tallar.
BESKRIVNING AV AVTALSOMRÅDET	Det område av Malsättra 5:1 som markerats på bifogad karta, bilaga 1. Avtalsområdet omfattar ca 8,4 hektar skogsmark.
SYFTE	Syftet med naturvårdsavtalet är att gynna den hotade fjärilen asknätfjäril som finns i området genom att bevara och friställa partier med askar.
BEVARANDEMÅL	Att uppnå förutsättningar för långsiktig överlevnad av asknätfjäril samt att bidra till att populationen av asknätfjäril i denna trakt bibehåller eller uppnår gynnsam bevarandestatus. Detta innebär att: • Solbelysta och vindskyddade områden med ask bevaras och ökar i antal

Rozšíření a biologie
Legislativní / smluvní ochrana
Negativní vlivy
Ochranná opatření
Výsledky a zkušenosti

U hranic NP Sånfjället, ca 50 ha

Foto Mahlin Sahlin

<https://skogsbloggen.wordpress.com>

Severní Värmland, ca 800 ha

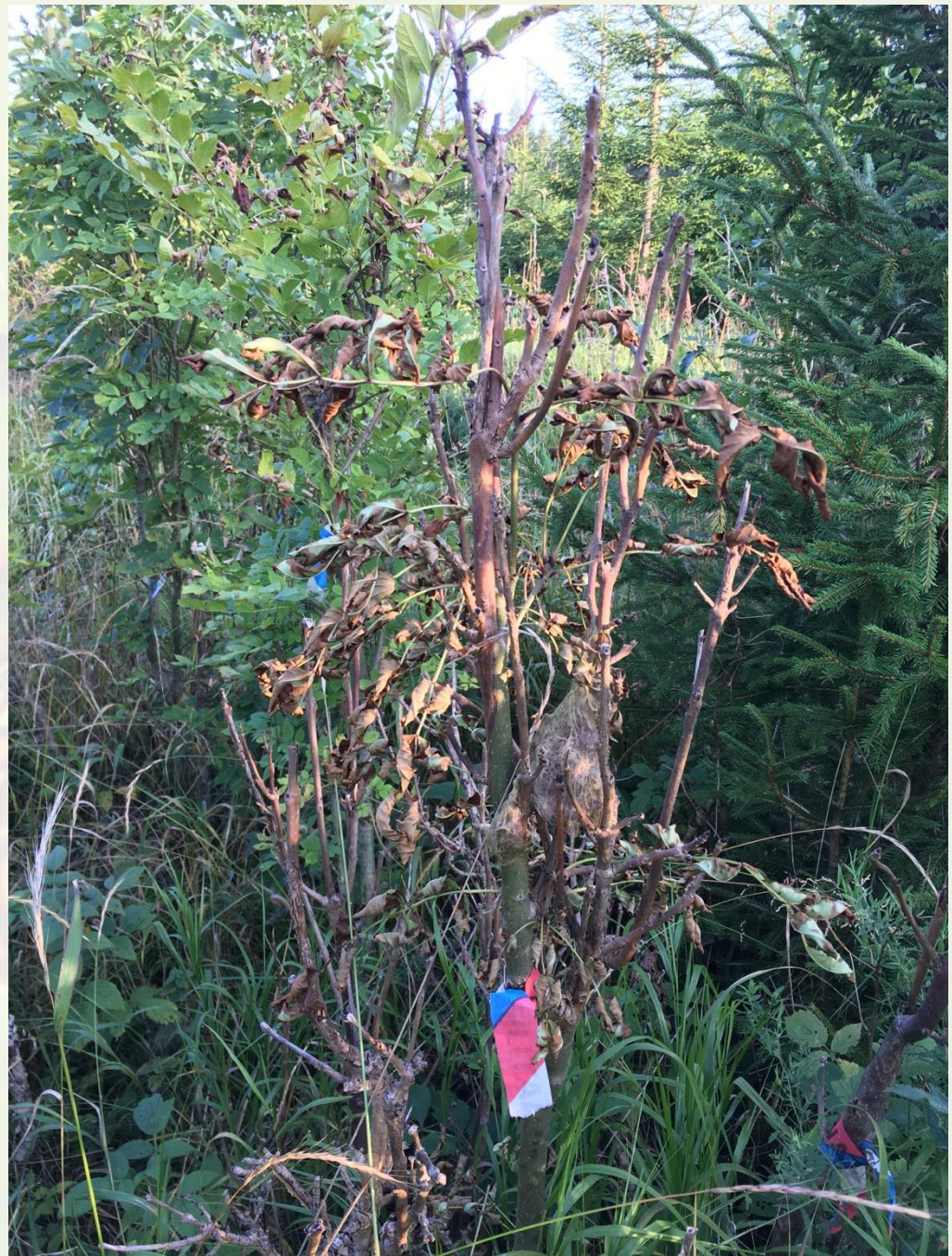
Foto Viktor Säfve

<http://www.skyddaskogen.se>

- Škody (losí) zvěří
 - Velká intenzita
 - Rozsáhlé plochy

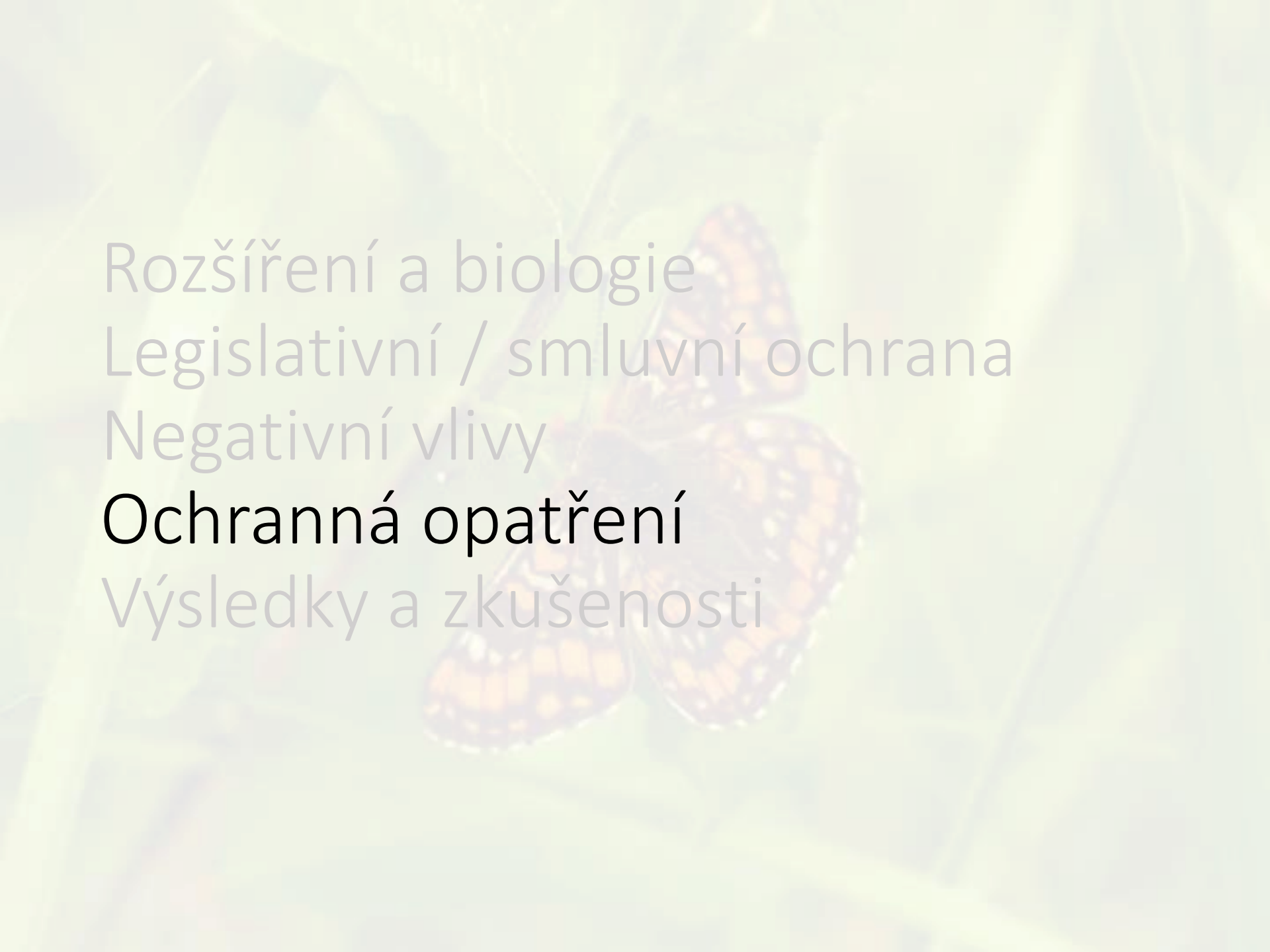

- Nekróza jasanu
 - Od roku 2001
 - Nepředvídatelnost intenzity

- Pozdní mrazy
 - Lokálně velká intenzita
 - V době kladení snůšek

A butterfly with orange and black wings is perched on a green leaf. The background is a soft-focus image of green foliage.

Rozšíření a biologie
Legislativní / smluvní ochrana
Negativní vlivy
Ochranná opatření
Výsledky a zkušenosti

- Čerstvá ovčí vlna
 - Trvanlivost ca 2 sezóny
 - Na všech plochách

- Prořezávky a probírky

- Časté opatření
- V místech s pokročilou sukcesí
- Ponechávání jasanu a kaliny
- Pozitivní výběr

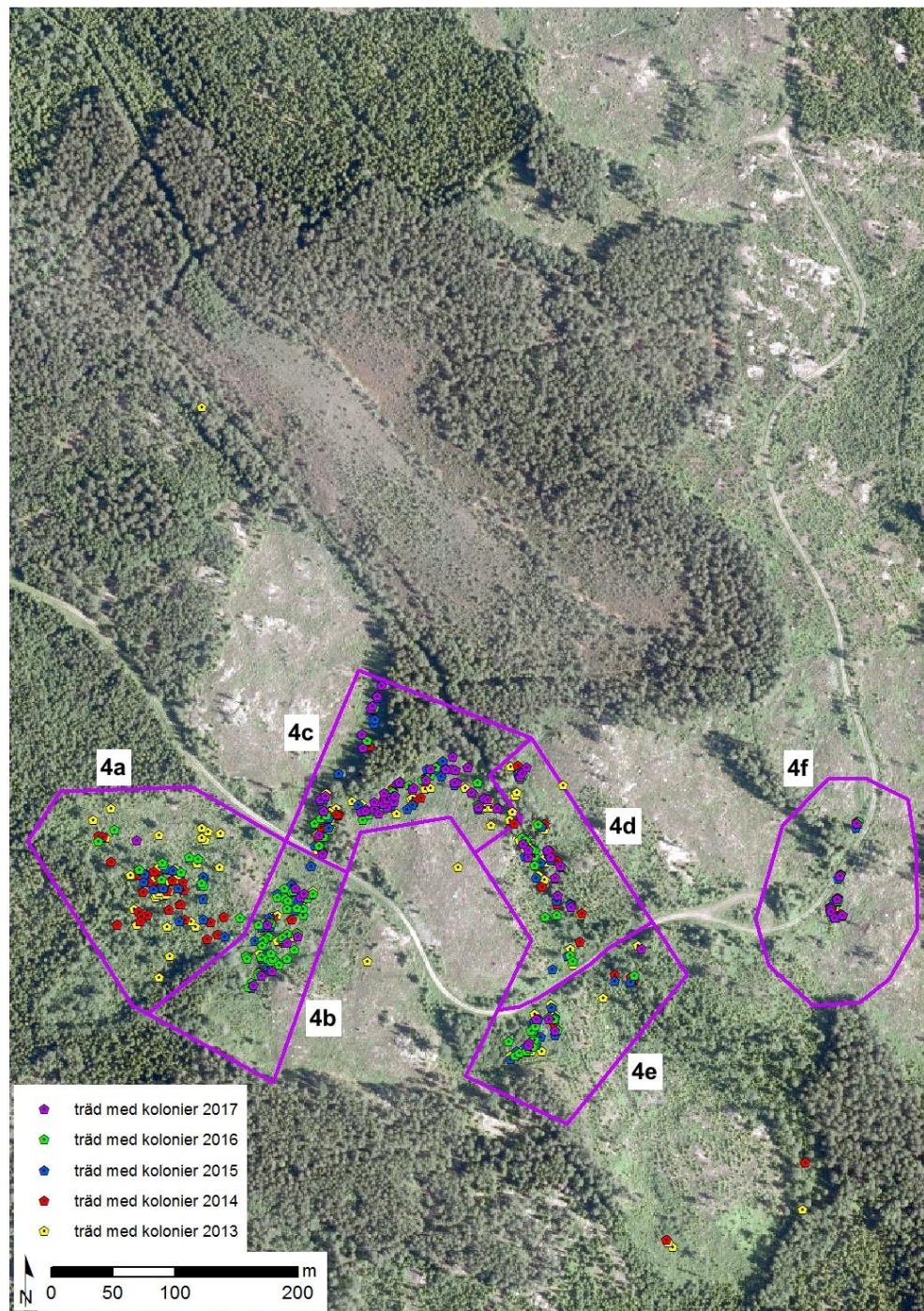

- Úprava lesního hospodaření / plánované zásahy
 - V místech s výskytem hnízd / jasanu / kaliny
 - Podpora jasanu / kaliny v hospodaření

- Plánování a vyhodnocování zásahů

- Podle výskytu housenčích hnízd (monitoring)
- Celkový stav populace
- Situace na jednotlivých plochách

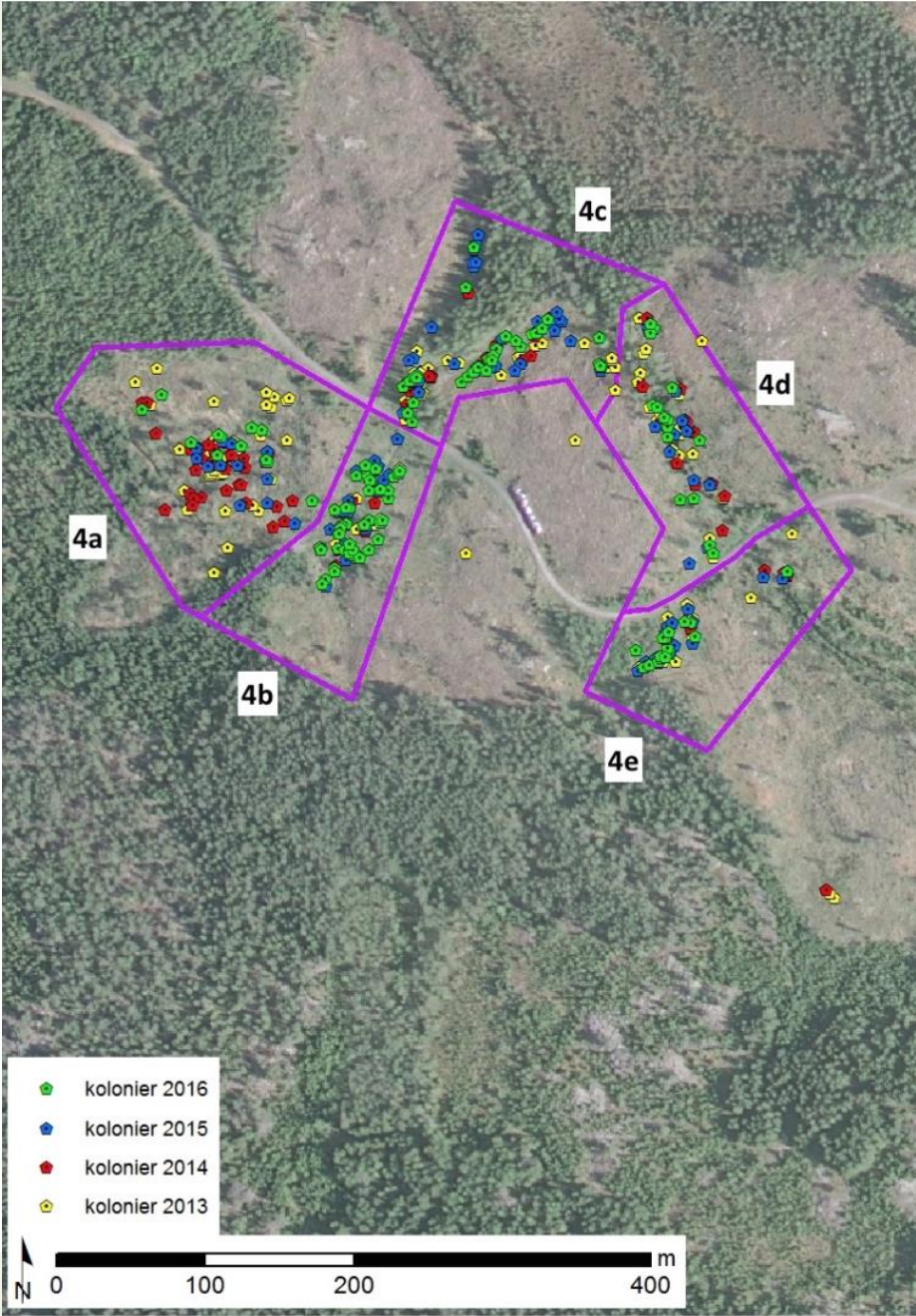

Åtgärd	Yta	2017				2018				2019				2020				2021			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Placering av fårull	4a–4e																				
Röjning och avverkning	4a																				
	4b																				
	4c																				
	4d																				
	4e																				
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
		2017				2018				2019				2020				2021			

		2022				2023				2024				2025				2026				2027			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Placering av fårull	4a–4e																								
Röjning och avverkning	4a																								
	4b																								
	4c																								
	4d																								
	4e																								
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
		2022				2023				2024				2025				2026				2027			

		2028				2029				2030				2031				2032				2033			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Placering av fårull	4a–4e																								
Röjning och avverkning	4a																								
	4b																								
	4c																								
	4d																								
	4e																								
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
		2028				2029				2030				2031				2032				2033			

		2034				2035				2036				2037			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Placering av fårull	4a–4e																
Röjning och avverkning	4a																
	4b																
	4c																
	4d																
	4e																
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
		2034				2035				2036				2037			

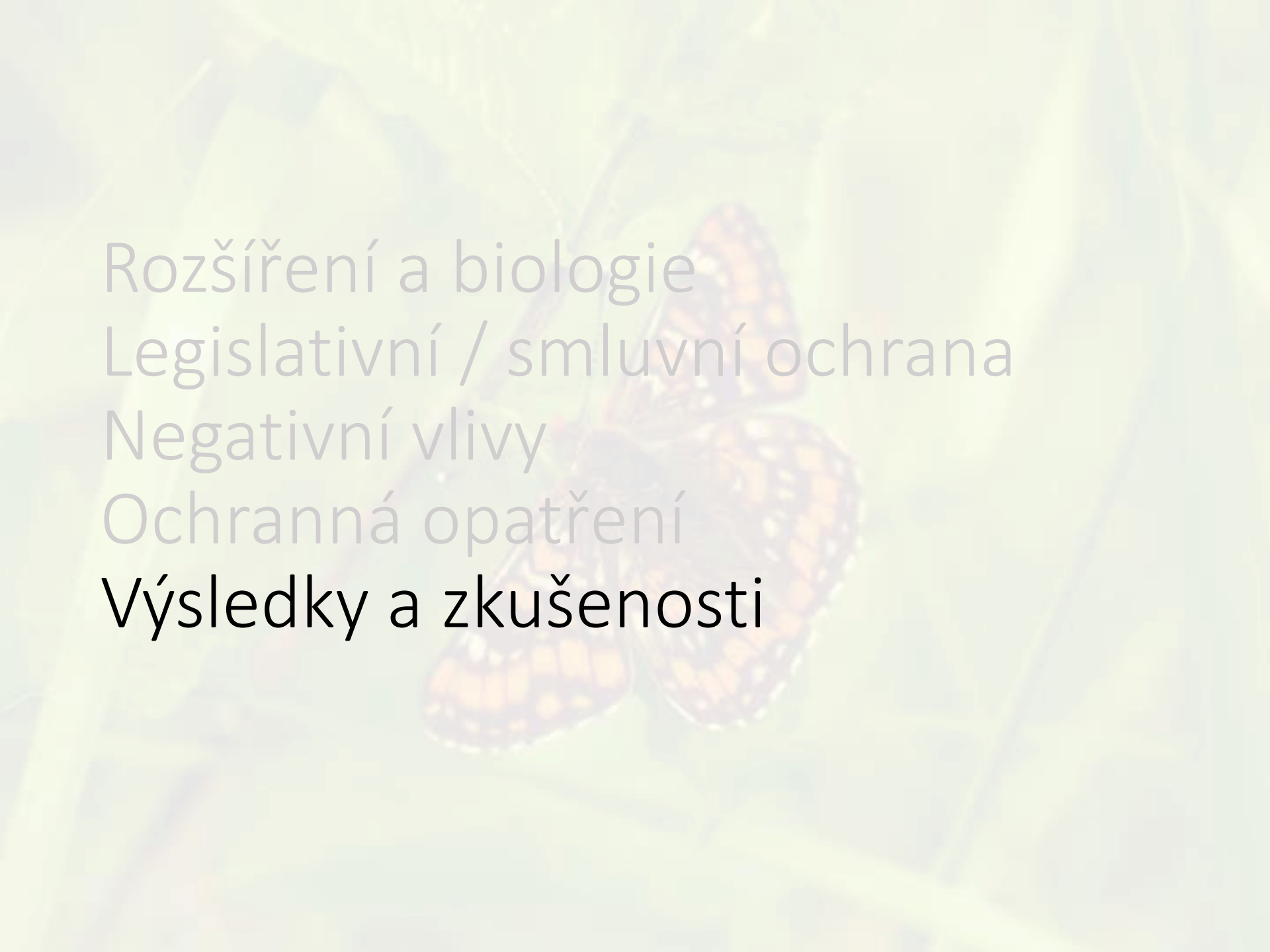
- Monitoring

- Housenčí hnízda a hnízdní stromy
- Na všech plochách s výskytem živné dřeviny / rostliny
- Doplnkový monitoring dospělců a snůšek

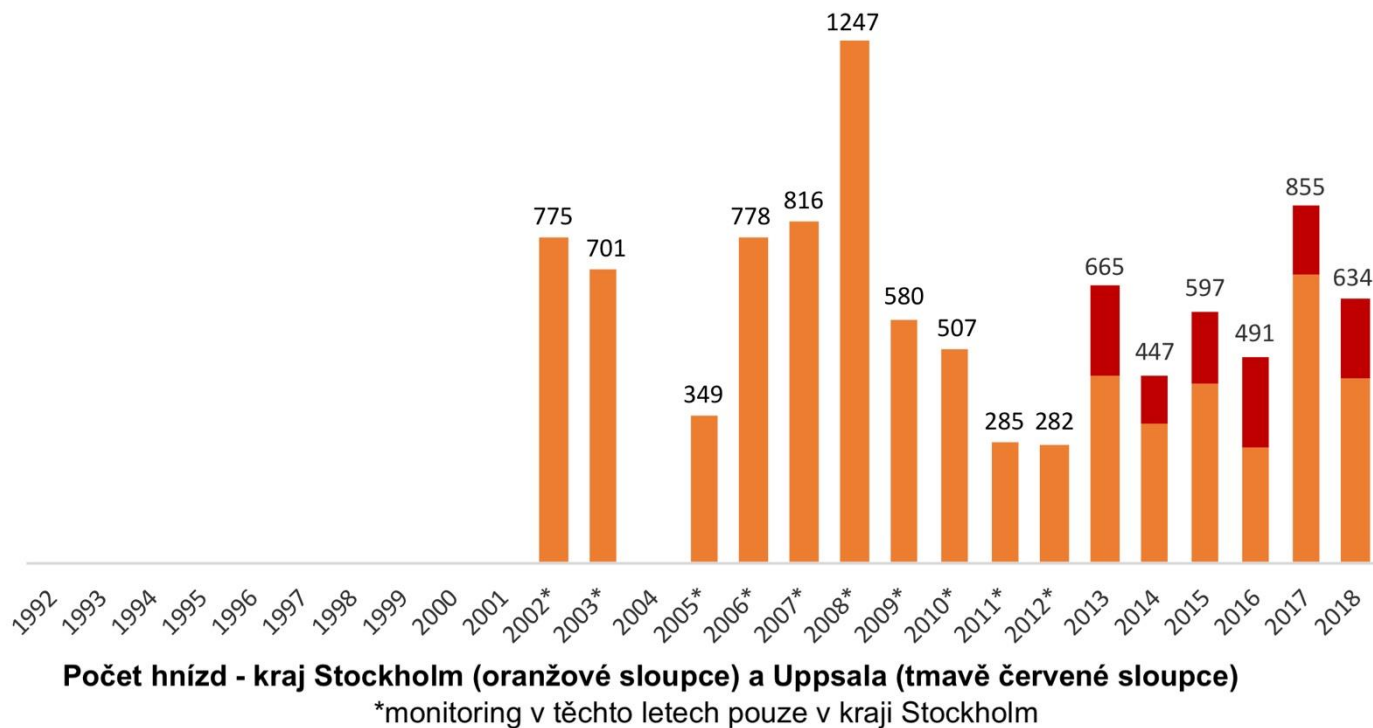
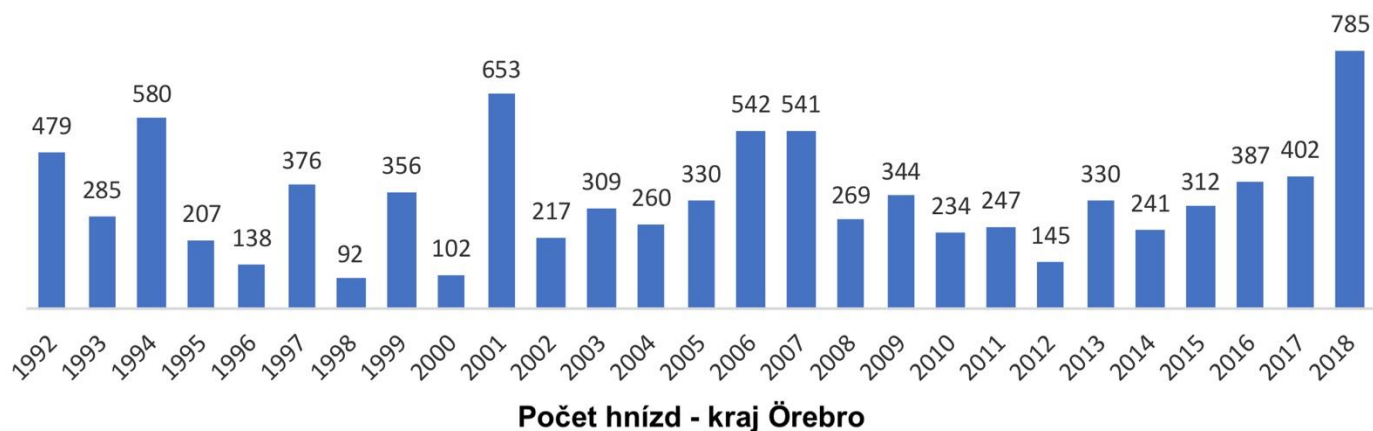
Samordning av den Biogeografiska uppföljningen och Åtgärdsprogram för väddnätfjäril (*Euphydras aurinia*) och asknätfjäril (*Euphydras maturna*)

LUNDS UNIVERSITET | BIOLOGISKA INSTITUTIONEN

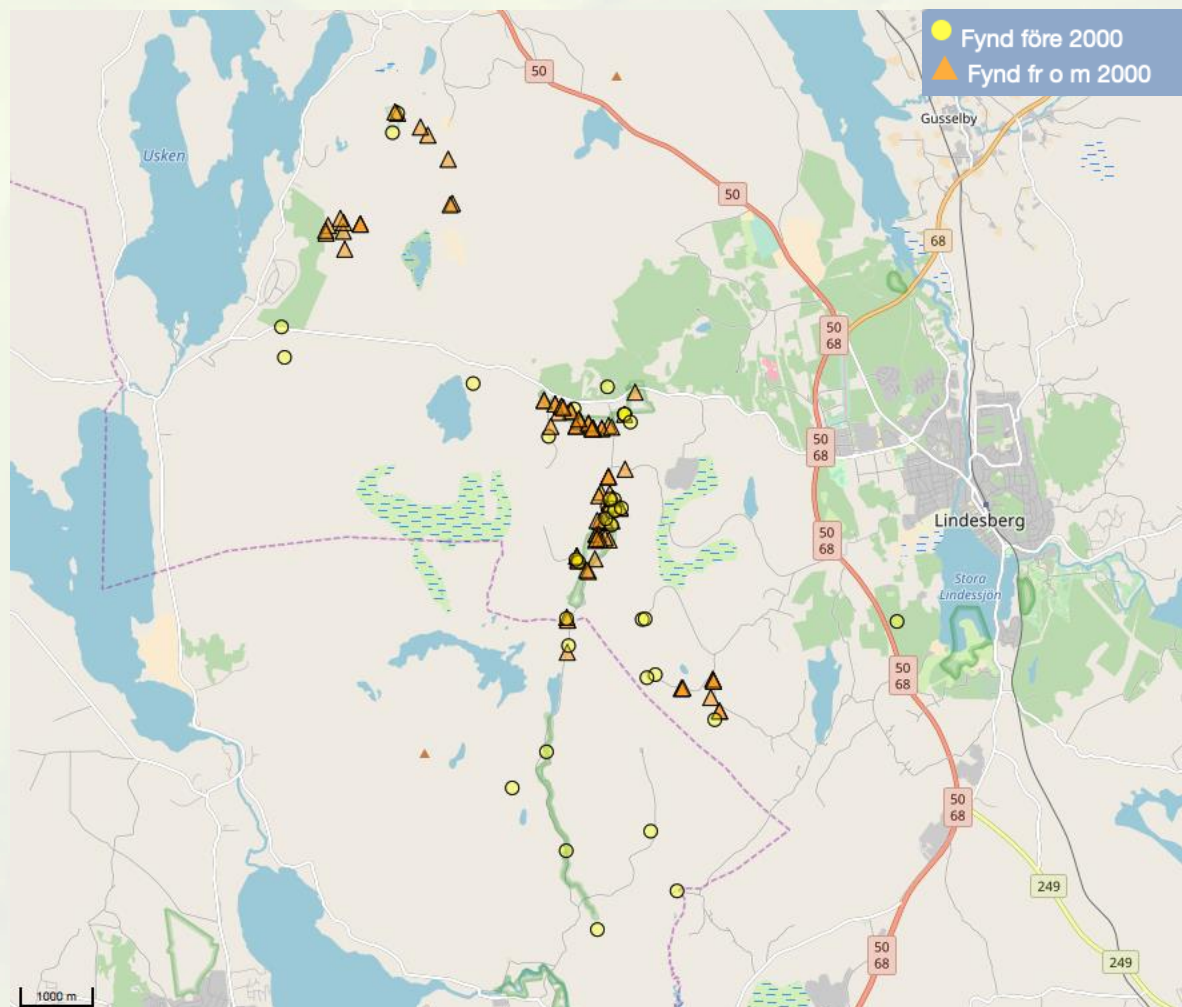

A butterfly with orange and black wings is perched on a green leaf. The background is a soft-focus image of green foliage.

Rozšíření a biologie
Legislativní / smluvní ochrana
Negativní vlivy
Ochranná opatření
Výsledky a zkušenosti

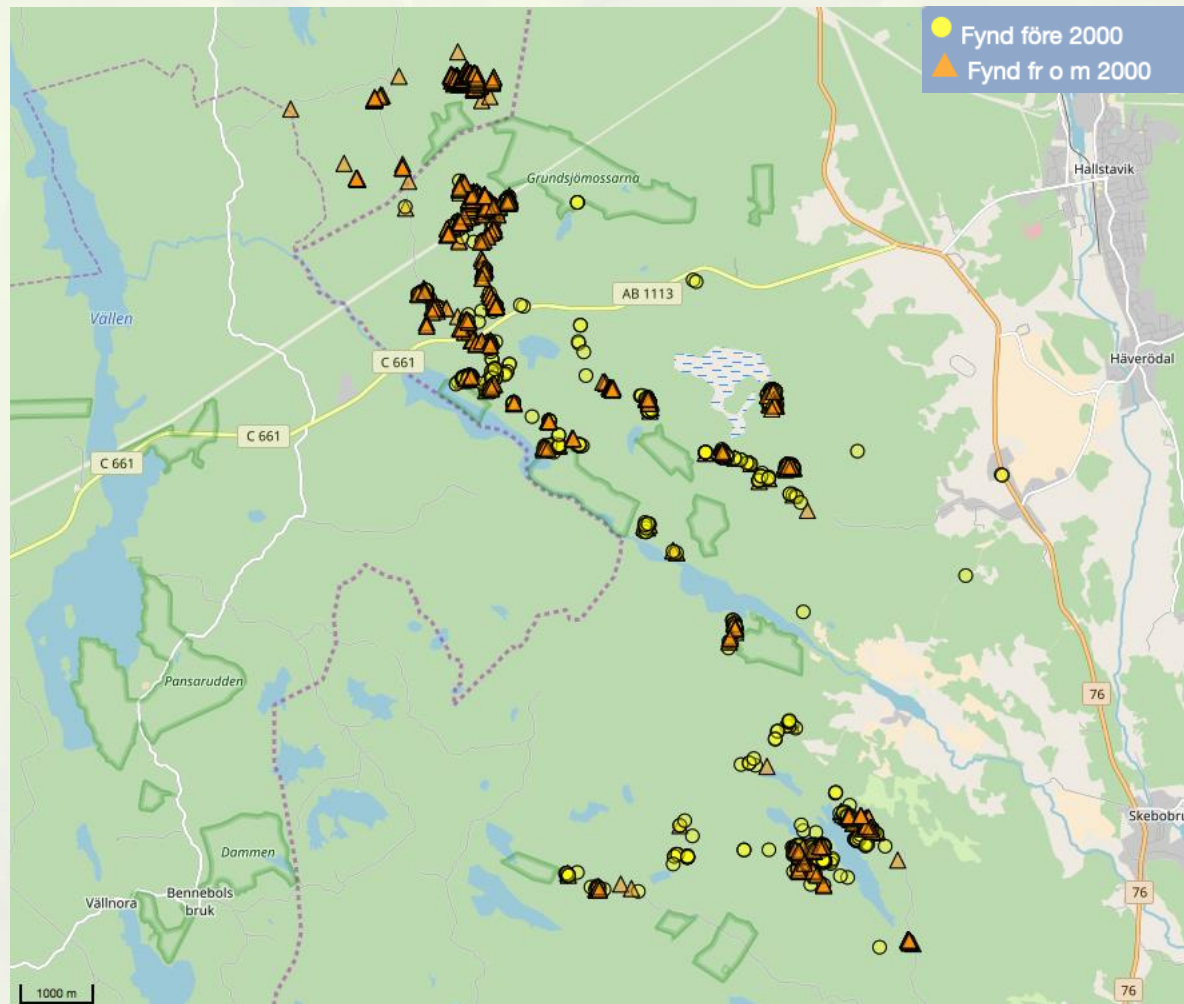

Kraj Örebro 2000–2018

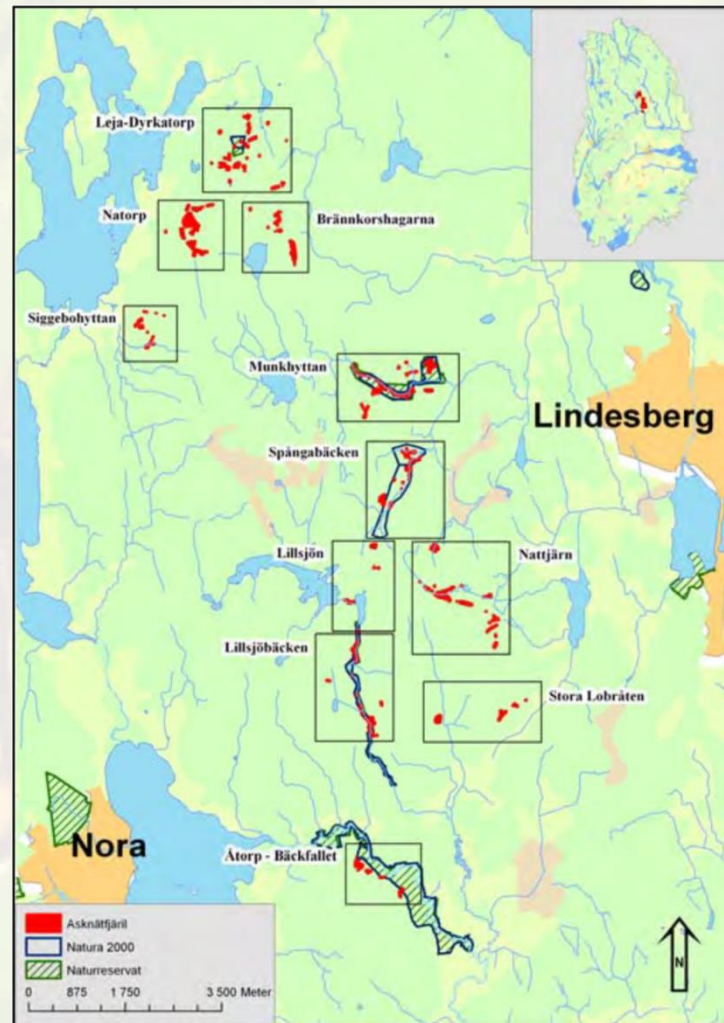
<https://www.artportalen.se>

Kraj Uppsala / Stockholm 2000–2018

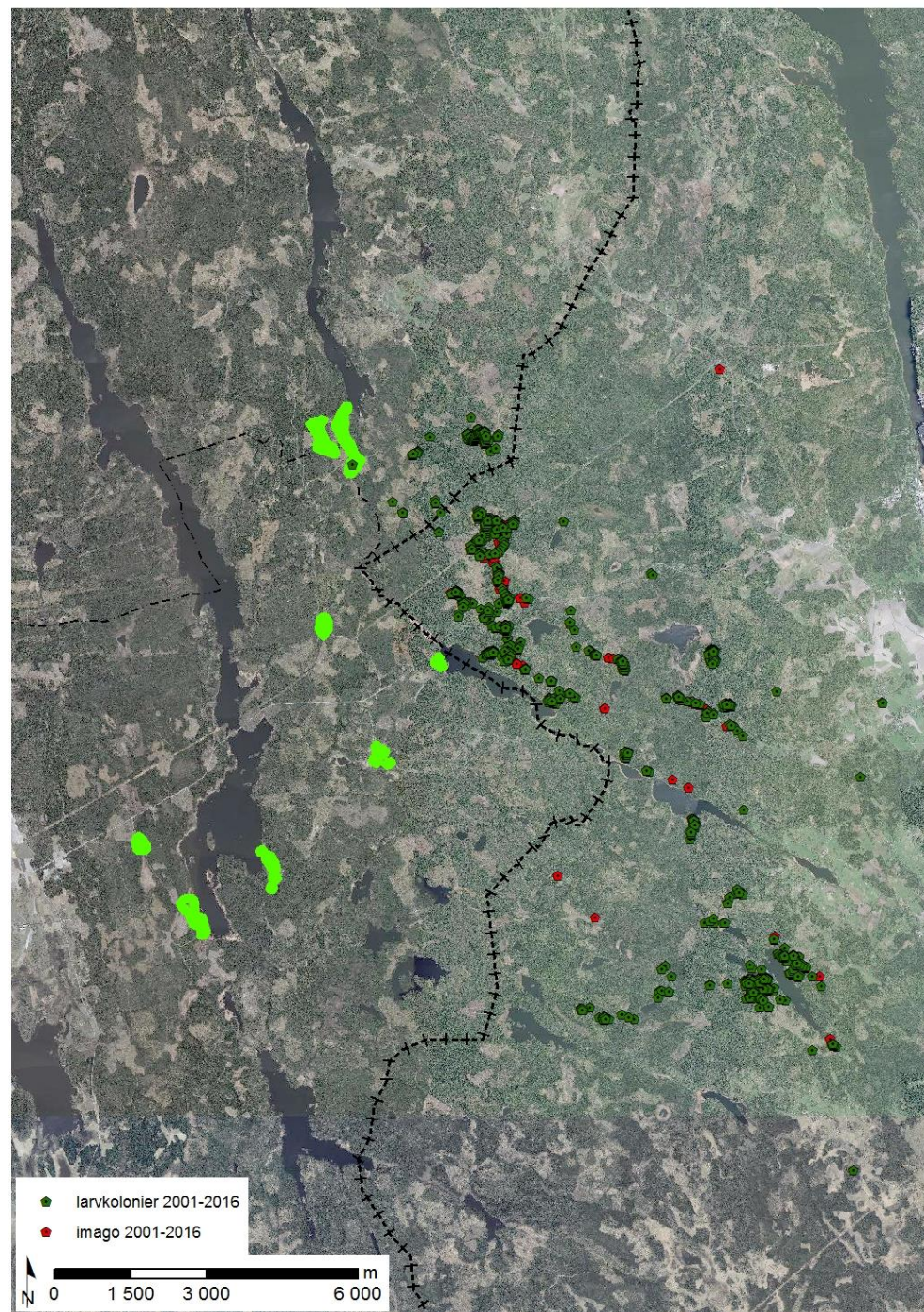

<https://www.artportalen.se>

- Vyhlášení rezervace
 - Vyhlášení EVL (N2000)
 - Smlouva o ochraně přírody
-
- Örebro asi 80 % území
 - Uppsala / Stock asi 10 % území

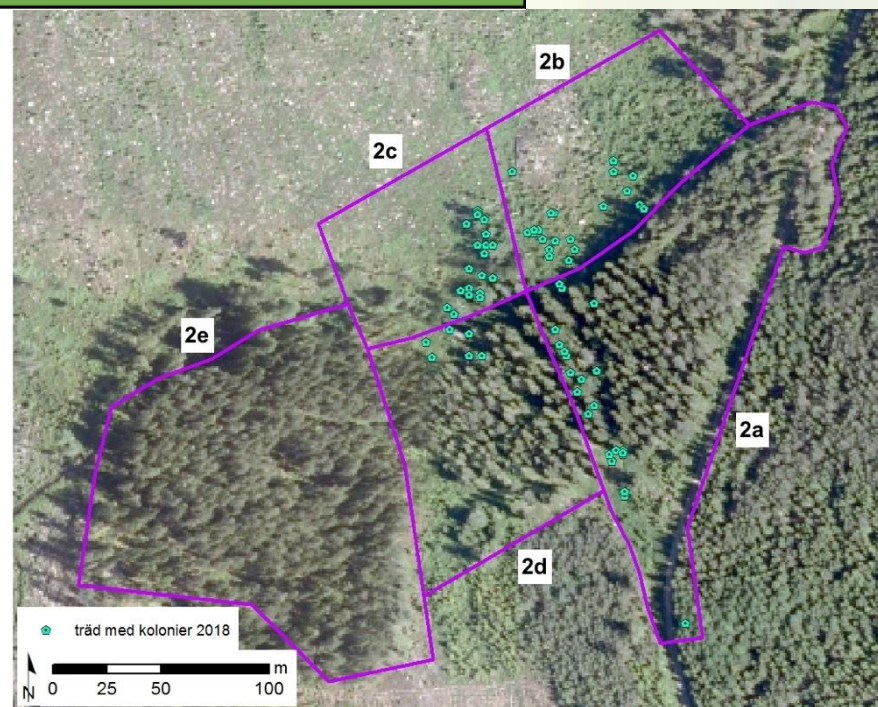
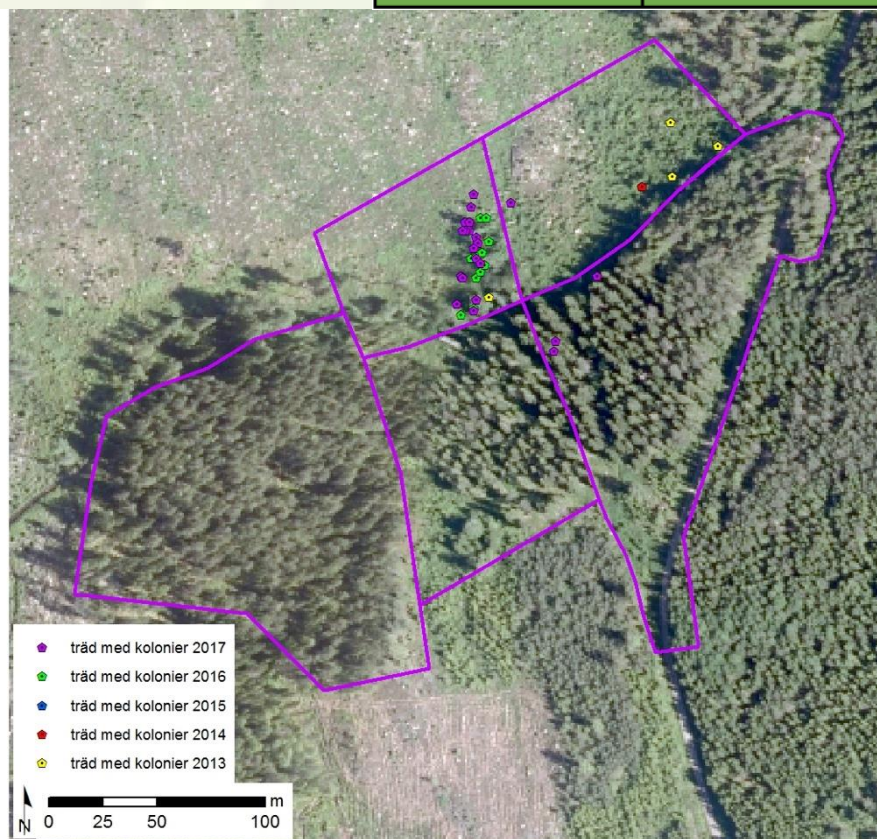

- Analýza / mapování vhodných stanovišť

Druh rychle odpovídá na managementové zásahy

Hålmossen	Antal kolonier						
nr	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2a	-	-	-	-	-	2	36
2b	-	6	1	0	0	1	24
2c	-	1	0	0	16	25	36
2d	-	-	-	-	-	-	8
2e	-	-	-	-	-	-	-
Summa	-	7	1	0	16	28	104

- Silné ovlivnění
 - Parazitický lumčík
Cotesia acuminata
 - Nekróza jasanu
 - Tlak zvěře
 - Klimatické podmínky
 - (pozdní mrazy)

Děkuji za pozornost